

Oslo, 6. desember 2022

Svar fra UKS på høring om innføring av studieavgifter for studenter fra land utenfor EØS-området eller Sveits m.m.

Kunnskapsdepartementet har sendt et forslag på høring som strider mot det grunnleggende prinsippet i norsk utdanningspolitikk om gratis skolegang for alle. Det vil være dramatisk for kunsthøgskolene, studentene og for den norske kunstscenen.

Norge har et av verdens mest åpne og tilgjengelige utdanningssystemer. Høyt kompetente forskere, kunstnere, leger og ingeniører har brukt utdanningen sin til å skape ny kunnskap og innovasjon på sine fagfelt, til beste for det norske samfunnet og for verden. Studentene som kommer til Norge har ulike bakgrunner, på tvers av kultur, klasse, religion, sosial og etnisk tilhørighet, kjønn og seksuell identitet, og tar med seg et mangfold av perspektiver, noe som igjen bidrar til å skape et miljø preget av samarbeid, utvikling og kunnskapsutveksling. Forslaget om studieavgift legger opp til at antallet internasjonale studenter skal gå ned, men underkjenner at dette i realiteten vil føre til økte klasseforskjeller og et tap av mangfold.

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at universiteter og høyskoler rekrutterer på bakgrunn av kvaliteten, ikke prisen. De to kan ikke settes opp opp mot hverandre, og det ene utelukker ikke det andre. Prisen på en utdanning er ingen garanti for høy kvalitet, noe utallige eksempler fra resten av verden viser. Den høye kvaliteten på utdanning i Norge må ikke bli en luksusvare forbeholdt verdens rikeste. Det vil være stikk i strid med prinsippene om retten til utdanning fra FNs Bærekraftsmål (4) som Norge har forpliktet seg til og tar sterkt til orde for.

De alvorlige klimautfordringene vi står overfor krever en felles innsats for et grønt skifte. Vi har ikke råd til å la noen stå utenfor. Å gjøre utdanning tilgjengelig for alle er den eneste måten vi kan navigere gjennom krisen. Unge, hardtarbeidende, kreative og oppfinnsomme studenter vil bidra til å skape kunnskap for en bedre verden, ikke bare et bedre Norge eller Europa.

Det er allerede en høy økonomisk terskel for å studere i Norge: under dagens regler må studenter fra land utenfor EU/EØS/Sveits stille med et garantibeløp for livsopphold på 128 887 kroner for hvert år de studerer. Disse studentene kan heller ikke søke om lån og stipend, og i tillegg kommer et årlig visumgebyr på 5 900 kroner siden UDI kun utsteder visum på årlig basis, på tross av at studenter som regel følger flerårige studieprogrammer. Dette er allerede eksepsjonelt i en europeisk sammenheng, og kommer på toppen av levekostnadene som student i et av verdens dyreste land.

Høyere kunstutdanning er internasjonale utdanninger hvor en mangfoldig og internasjonal studentgruppe bidrar til å øke kvaliteten på utdanningen. Kunsthøgskolene er små, men kostbare utdanninger, og det er ventet at studieavgiftene vil bli høye og utestenge svært

mange kvalifiserte kandidater. De internasjonale utdanningene i kunst har vært avgjørende i å bygge opp internasjonale kunstmiljøer i Norge, og bidrar til åpne verden for kunst skapt i Norge.

Andre land som har høye studieavgifter (som USA), har gjerne stipendordninger som gjør det mulig å tilby studieplasser til internasjonale studenter. Sverige og Danmark tilbyr også stipender til kvalifiserte studenter. Dette er noe norske studenter nyter godt av i utlandet, men etableringen av stipender er ikke omtalt i regjeringens høringsnotat eller i kostnadsberegningene. For utdanningene innen kunst, som gir viktige bidrag til internasjonal kontakt og kulturutveksling, vil det være avgjørende å få på plass robuste stipendordninger som kan kompensere for studieavgiften og gjøre det mulig for søkere utenfor EØS/Sveits å studere kunst i Norge.

Med vennlig hilsen,

Unge Kunstneres Samfund
ved styreleder Steffen Håndlykken

Om Unge Kunstneres Samfund

UKS er en fagpolitisk medlemsorganisasjon for profesjonelle kunstnere og et visningssted for samtidskunst. Foreningen ble stiftet av kunstnere og for kunstnere i 1921. UKS arbeider for å bedre kunstnernes sosiale, økonomiske, ideelle og faglige rettigheter.

